

Český Krumlov

www.ckrumlov.info/php/hu/
www.krumlove.hu

Krumlovot 1274-ben alapították a Moldva-folyó várral szembeni oldalán. Valószínűleg már a XIII. század második felében állt a háromtornyú várfal: a Latrán-negyed felé a Felső-torony, keleten az Alsó-torony, délen pedig a Kájovi-torony. A XIV. században az erődítményt tovább bővítették, de később fokozatosan elveszítette jelentőségét. A külső és belső városrészeket négy híd köti össze egymással.

A város másik domináns építménye a Szent-Vitus templom háromhajós épülete, amely a várral szemben magasodik. Az eredetileg kora-gótikus szenthelyet 1402-ben építették át ugyanezen stílus késői változatának jegyében. A főoltár 1560-ban készült. Ugyancsak a főhajóban található Rožmberk Vilmos és felesége reneszánsz mauzóleuma. A Felső-utcában (Horní ulice) található egy késő-gótikus kápolna, reneszánsz elemekkel. A közeli prelátus épületének alapjai is a XIV. századból valók, két gótikus szárnyát a reneszánsz és a rokokó idején építették át. Ezzel nőtt össze az egykori jezsuita kollégium (1586-88, B. Maggio) és annak kétszintes kápolnája; az épület-együttest 1773 után kaszárnnyává, majd 1889-ben szállodává alakították át, és ma is ezt a célt szolgálják épületei (Hotel rúže, azaz Rózsa-szálló). Vele szemben van a Városi Múzeum, természettudományi és várostörténeti gyűjteménnyel és időszaki kiállításokkal. 1710-26-ig épült a Fájdalmas Szűz Mária a Kálvárián zarándoktemplom, amelyet 1991-92 során teljes egészében felújítottak. A kollégium másik oldalán található az egykori iskolaszínház, amely ma a befogadó-jellegű Városi Színháznak ad otthont.

A város központja a bájos kis főtérről, amely eredetileg piactérként szolgált. Szinte kizárólag gótikus és reneszánsz házak övezik, a barokk és az empire ritka vendég errefelé. A Városháza 1570 körül épült, két gótikus ház átépítésével. A tér közepén M. V. Jackel Mária-oszlopa látható, 1716-ból, amelyet 2009-ben újítottak fel.

Csaknem az egész régi városrész gótikus és reneszánsz házakból áll, többüket sgrafittók ékesítik. A legforgalmasabb „főutcák”: Široká, Dlouhá, Radniční, Masná, Horní, Kájovská és Soukenická. A szemközti negyed neve Latrán (Váralja), amely eredetileg a kereskedők és kézművesek központja volt; ez a legrégebbi városrész. A XIII. század első felében alakították ki, mint a vár gazdálkodási „alegységét”. A Latránnak is saját várfala volt, két toronnyal. 1443 körül alakították ki erősebb védelmi rendszert a negyed körül, amikor a keleti felén az ún. Újváros (Nové Město) felépült. A Latrán egészen 1555-ig önálló településnek számított, saját kiváltságokkal. Itt is megmaradt az eredeti, gótikus-reneszánsz városkép. A negyedet a fából épült Borbély-híd (Lázebnický most) köti össze a várossal, innen nyílik talán a legszebb kilátás a várkastélyra. A parthoz közel található az egykori kórházépület a Szent Jocodus-templommal, amely már régóta csak világi célokat szolgál.

A Vörös-kapuvál szemben (Červená brána, ez egyben a vár felé vezető útszakasz bejárata is) található a minorita-rend és a klarissza-nővérek egykori kolostorépület-együttese. A XV. század során az egész területet átépítették, és a tüzesetek miatt a XVII. és XVIII. században is jelentős munkálatokat kellett végezni errefelé. A kolostor-együttest a várral fedett folyosó kötötte össze, amely a Latrán-negyedben folytatódott. A két kolostorhoz tartozik az ugyancsak barokkizált Úr-temploma, melynek egyik oltárképe II. Károly és Mária magyar hercegnő (V. István lánya) fiának, Szent Lajosnak a lemondását ábrázolja. A kolostor szomszédságában található a mai sörgyár hatalmas épület-együttese, az eredetileg gótikus, majd reneszánszra alakított Uradalmi-ház (Pánský dům), és a XVI. században Petr Vok által emeltetett fegyverarzenál (zbrojnice). Ezt építették át 1625-30 között sörgyárrá, mely ugyancsak őriz reneszánszelemeket. A kastély és a sörgyár mögött van a Latrán-középkori erődítményének maradványa az 1506-ban emelt bástyával. Az északi részt az egykori erődítmény egyetlen megmaradt kapuja, a XVI. században reneszánsz stílusban emelt Budějovicei-kapu zárja. Itt volt valamikor az a függőhíd, amely a sziklákba mesterségesen vajt árok felett biztosította az átjárást a városba és kifelé. A Latrán-utcát ugyancsak tucatnyi gótikus és reneszánsz házacská alkotja.

Český Krumlov várkastélya

Český Krumlov várkastélya valójában az ország második legnagyobb, közel 40 épületből álló „várnegyede”, amelynél csak a prágai Hradcsin büszkélkedhet hatalmasabb méretekkel. A várat a XIII. század első felében kezdték építtetni Krumlov akkori urai, a Vítkovec-család leszármazottai, majd az eredetileg gótikus várat fokozatosan alakították át reneszánsz kastéllyá a Rožmberkek idején. Az így kialakított fényűző főúri rezidenciát az Eggenbergerek tovább formálták; a folyamatosan, még a huszita háborúk idején is bővített épület-együttes a XVI. század végére nyerte el mai alakját, két alsó és két felső udvarával, a kastélykerttel és az előkerttel egyetemben.

A fehérhegyi csata után a barokkosítás ideje következett, majd egyes épületeit a késő-barokk és a rokokó szellemében „öltöztették át”. Ugyancsak ennek az időszaknak köszönhető a világszerte egyedülálló barokk színház létrejötte, melyet a Palást-híd köt össze a kastély főépületeivel. Szinte hihetetlen, de ez volt az utolsó nagyobb építkezés, ettől kezdve a terület nagyjából mai formájában maradt meg. A várkastély legrégebbi része az Alsó-vár, a Krumlov jelképeként is ismert kerek toronnyal (Hrádek), amely a XIII. század második felében épült.

Ugyancsak az Alsó-váruddvaron található a gazdag könyvtár és a levéltár. Ettől nyugatra építették a XIV. század első felében a Felső-várat, amelyet 1440 körül bővítettek ki. A két terület között helyezkedik el a régi rožmberki várhelytartóság, a reneszánsz lovarda, a barokk labdaterem (XVIII. sz.) és az ún. „Máseľnice” (ld. a későbbiekben) eredetileg gótikus lépcsőtornya. Az alsó udvarból a várárkon keresztül átívelő híd vezet a Felső-várba (1574-75), amelynek épületei ma kétemeletesek, amit az 1748-49-es átépítésnek köszönhetünk. A Felső-vár épületeinek homlokzatát 1587-88-ból való falfreskók díszítik. A hátsó váruddvarról jutunk el a Palást-hídhöz, a kastélyszínházhoz és a parkhoz.